

Bijeenkomst A2-Erfgoedcommissie d.d. 24 mei 2022

Datum : 24 mei 2022
Plaats : gemeentehuis Raadzaal
Aanwezig : Toon van Cranenbroek, Niels Drijvers, Maikel Niël, Henk van Mierlo, Denise Souwen – van Gompel
Afwezig : Montana Claus, Wouter Kreike, Baukeline Kielen

1 Opening

- a. Welkom
- b. Verslaglegging geschiedt door mevr. D. Souwen / dhr. H. van Mierlo schrijft mee voor eventuele aanvullingen

2 Vaststellen verslag vergadering 15 maart 2022

Het verslag van de informele vergadering van 15 maart 2022 wordt vastgesteld en de daarin voorgestelde besluiten formeel bekrachtigd. Dit betreft de volgende besluiten:

2.1 Molenhuis Dorpstraat Borkel en Schaft

Verbouwing van het molenhuis is in principe akkoord mits de in de bouwhistorische verkenning op pp. 41-44 aangegeven met groen, blauw, kruis en bol aangeduide en beschreven en toegelichte delen niet worden gesloopt. De commissie kan met de nieuwe woningen instemmen.

2.2 Leenderweg 26, Valkenswaard

De verbouwing Leenderweg 26 volgens het plan 22 december 2021 is akkoord mits
- rekening wordt gehouden met de vormgeving van de dakranden en de mate van metselwerk van het nieuwe gedeelte en
- de door Maikel Niël en Niels Drijvers nader te duiden interieurfacetten behouden blijven.

2.3 Hoofdstraat 77, Budel

Het ingediende verbouwplan is akkoord mits de daarin opgenomen uitbouw naar behoren wordt gematerialiseerd met bijvoorbeeld grijs of groen houtwerk. Dit conform het reeds door Niels Drijvers afgegeven advies.

2.4 Dommelseweg 13-17d

2.4.1 Voordracht als gemeentelijk monument

De erfgoedcommissie besluit het pand Dommelseweg 13-17d voor te dragen als gemeentelijk monument op basis van het bijgestelde rapport van bureau Hüsken d.d. 11 februari 2022 en de 'Aanvullende beschrijving na 2^e bezichtiging Dommelseweg' d.d. 4 februari 2022, waarbij in het bijgestelde rapport het waarderingscriterium 'Herinnerbaarheid' op p. 9 daarvan gelezen dient te worden als zijnde 3 (i.p.v. 2), op p. 7 de totaalscore 15 (i.p.v. 14) en de daaraan gekoppelde kwalificatie 'Hoog Gemeentelijk monument (i.p.v. 'middelhoog, cultuurhistorisch waardevol').

2.4.2 Voorstel dhr. M. Antonis inzake het vervolgproces Dommelseweg 13-17d

De erfgoedcommissie draagt het pand Dommelseweg 13-17d voor als gemeentelijk monument op basis van de Matrix van bureau Hüsken en de aanvulling daarop d.d. 4 februari 2022, waarin de waardevolle en behoudenswaardige onderdelen worden vermeld, zoals de voorgevels en interieurdelen. Dit vormt het 'spoorboekje' zoals bedoeld in het vervolgvoorstel onder 1.

De erfgoedcommissie vraagt de ambtelijke ondersteuning gemeente Valkenswaard om vervolgvoorstel fase 2 in gang te zetten. Daarna kan fase 3 van het voorstel ter hand worden genomen.

2.4.3 Asbestverwijdering Dommelseweg 13-17d

De erfgoedcommissie wil de asbestverwijdering graag onderbrengen in fase 2 van het voorgestelde vervolgproces, zie hierboven punt 4.1.2). Doel is dat er door verwijderen van de asbest (het dak) nog geen (water-) schade aan de monumentale onderdelen gaat ontstaan.

2.5 Dorpsstraat 46-48a Borkel en Schaft

De erfgoedcommissie besluit het pand Dorpsstraat 46-48a te Borkel en Schaft voor te dragen als gemeentelijk monument op basis van het bijgestelde rapport van bureau Hüsken d.d. 11 februari 2022, waarbij in het bijgestelde rapport het waarderingscriterium 'Zeldzaamheid' op p. 13 daarvan gelezen dient te worden als zijnde 2 (i.p.v. 1), op p. 12 de totaalscore 15 (i.p.v. 14) en de daaraan gekoppelde kwalificatie 'Hoog Gemeentelijk monument' (i.p.v. 'middelhoog, cultuurhistorisch waardevol').

2.6 Verslag 23 november 2021

De erfgoedcommissie besluit om het bijgestelde verslag (8 januari 2022) van de vergadering van 23 november 2021 vast te stellen, waarbij het verslag met betrekking tot punt 4a als volgt luidt:

- a. **Dommelseweg 13-17d te Valkenswaard.** Dit pand heeft geen status. Door de erfgoedcommissie is verzocht om voor dit pand een beschrijving met waardenmatrix op te stellen. Dit document is geleverd en de totaalscore van dit pand komt uit op 15 punten. Dit betekent dat het pand kan worden voorgedragen als gemeentelijk monument. Bureau Hüsken kwalificeert echter het pand ten onrechte als 'middelhoog Cultuurhistorisch waardevol'. Dit laatste moet worden aangepast in 'Hoog Gemeentelijk monument' zodat het object kan worden voorgedragen als gemeentelijk monument.
De achterliggende opstallen en de binnenzijde van het pand zijn niet meegenomen kunnen worden in het opstellen van de waardematrix. Op uitnodiging van de eigenaar zal bureau Hüsken een aanvullend onderzoek doen en de matrix daarmee completeren.
- b. **Dorpsstraat 46-48a te Valkenswaard.** Dit pand heeft een sterstatus. Door de Erfgoedcommissie is verzocht om voor dit pand een beschrijving met waardenmatrix op te stellen. Dit document is geleverd en de totaalscore van dit pand komt uit op 15 punten. Dit betekent dat het pand kan worden voorgedragen als gemeentelijk monument. Bureau Hüsken kwalificeert echter het pand ten onrechte als 'middelhoog Cultuurhistorisch waardevol'. Dit laatste moet worden aangepast in 'Hoog Gemeentelijk monument' zodat het object kan worden voorgedragen als gemeentelijk monument.

2.7 Mogelijke aanvullende criteria besproken in het PH-overleg van woensdag 23 feb 2022

De erfgoedcommissie acht het een goede zaak indien na opname in het Erfgoedregister een object in aanmerking komt voor een duurzaamheidsrapport. Hoe een dergelijk rapport er uit komt te zien moet nog worden uitgewerkt in samenwerking met de ambtelijke ondersteuning.

2.8 Standpunt erfgoedcommissie inzake zonnepanelen op monumentenpanden

De erfgoedcommissie hanteert de volgende richtlijnen bij de mogelijkheden tot het plaatsen van zonnepanelen op een monument:

- 1 De basis is de RCE infographic d.d. 25 juni 2020;
- 2 Panelen liever niet op monumenten, alleen als er geen alternatieven mogelijk zijn, en dan alleen mits zorgvuldig ontworpen/ingepast;
- 3 Sowieso niet in zicht vanuit openbaar gebied.

2.9 Afspraak adviezen erfgoed 2022

De erfgoedcommissie onderschrijft de inhoud van de memo 'Afspraak adviezen erfgoed 2022' d.d. 5 februari 2022 en hoopt dat in de praktijk ook conform deze opzet wordt gehandeld. De praktijk zal uitwijzen of verduidelijking of wijziging van de notitie vereist wordt. De ambtelijk ondersteuners wordt verzocht om de werkwijze duidelijk uit te zetten en te communiceren binnen de relevante gemeentelijke organisatieonderdelen.

3. Spreekrecht

3.a Molenstraat 203 Valkenswaard

De heer J. van Son heeft in 2007 een bouwhistorisch onderzoek gemaakt. In 2008 is het behandeld door monumenten commissie. Hij heeft hier een afschrift ontvangen zonder handtekening. In 2013 is er een bestemmingsplan buitengebied gemaakt. In 2014 heeft hij een plan ingediend en heeft hij geen reactie gehad van de gemeente. In december 2021 is er weer een bestemmingsplan gewijzigd en n.a.v. komt het plan nu voor. Het doel van de bestemmingsplan wijziging is het herstellen van het monument. Dhr Van Son zegt op verzoek van de Erfgoedcommissie toe om het bouwhistorisch onderzoeksrapport van Dick Zweers aan mevr. D. Souwen te sturen welke voor doorzending zal zorgen.

De vraag die nu voorligt is een principe vraag of het beoogde plan akkoord is. De erfgoedcommissie bekijkt het plan nog op basis van de toegezonden stukken. Het resultaat zal waarschijnlijk een positief advies zijn mogelijk met kanttekeningen en voorwaarden. Daarna kan het plan verder worden uitgewerkt. De insteek is conform het bestemmingsplan van de provincie om er één woning van te maken. Daarbij gelden de regels van het IOV.

Advies:

Conform het eerdere advies van 9-7-2008 is vooral van belang dat er een kwalitatief goed uitgewerkt plan komt waarin ook al detaillering en materialisering goed is vastgelegd. Hier zijn onder andere de spanten, gevels, kozijnen, schouw, gebinten en de dakbedekking van groot belang. Maar ook de integratie van moderne installaties vraagt aandacht. In het nu voorgelegde schetsplan zijn wat mij betreft de grote glasopeningen in de achtergevel niet passend. De indeling is daarnaast nog erg summier uitgewerkt en roept vragen op over het uiteindelijke beeld.

Actie:

- *Dhr. J. van Son stuurt de ontvangen brief van toenmalig Monumentencommissie-voorzitter Ton van Loon en het bouwhistorisch onderzoek naar mevr. D. Souwen;*
- *Mevr. D. Souwen stuurt deze naar alle commissieleden;*
- *Niels Drijvers en Maikel Niël beoordelen op basis van de toegezonden stukken het plan en komen met een advies.*

3.b Oostrikkerdijk 1, Heeze

De buitenkant moet geschilderd worden aangezien de huidige kleuren niet meer passen bij de gewijzigde kleuren aan de binnenzijde van het monumentale pand. Het voorgaand advies vanuit de commissie was een wat meer groenige kleur. De eigenaresse wilde een wat meer blauwige of antraciet kleur. De vraag is of het dus nu meer richting blauw of zwart mag. Commissie geeft aan dat traditioneel gezien groen de meest geëigende kleur voor dit soort historische panden is. Om die reden stelt de Erfgoedcommissie voor om toch in het groen-spectrum te blijven (donkerder groen: HS49 of HS69). Het eerder gegeven advies blijft daarmee overeind. De commissie geeft een selectie in de kleurenwaaier aan waaruit de eigenaresse kan kiezen. Daarnaast wordt afgesproken dat de witte kleur afgestemd zal worden op de uiteindelijk gekozen kleur groen. In het eerdere advies is namelijk een voorstel voor wit gedaan en daar mag van afgeweken worden richting meer gebroken wit. De erfgoedcommissie dankt de eigenaresse voor de door haar betrachtte zorgvuldigheid.

Actie:

- *De eigenaresse mailt de definitieve keuze (van kleur groen en wit) naar dhr. Kreike ter kennisgeving;*
- *Dhr. W. Kreike informeert de commissie over de definitieve keuze.*

4. Te bespreken onderwerpen

4.a. Vaststelling verslag 23 november 2021

Het verslag van de Erfgoedcommissie-vergadering van 23 november 2021 wordt afgerond door dhr. H. van Mierlo, waarna hij het naar de leden van de Erfgoedcommissie en de ambtelijke ondersteuners zal versturen.

Actie:

- *Dhr. H. van Mierlo rondt verslag af en stuur dit aan betrokkenen (is reeds gebeurd).*

4.b. Formaliseren voorgestelde besluiten uit de informele Erfgoedcommissie-bijeenkomst op 15 maart 2022

De voorgestelde besluiten worden door de Erfgoedcommissie formeel vastgesteld en zijn opgenomen in dit verslag onder punt 2.

4.c. Erfgoedmeetlat

Momenteel wordt de waardering van de monument aan de hand van de nieuwe Erfgoedmeetlat geïmplementeerd welke dan in de plaats komt van de tot dusverre gehanteerde waardering op basis van de waarde matrix van bureau Hüsken. De Erfgoedcommissie geeft aan dat deze wijziging goed moet worden gemonitord om een trendbreuk met het verleden te voorkomen en de eenheid van beleid te handhaven. Daarnaast is het zaak om:

- te beoordelen of en in hoeverre de cultuur-historische waarde van een object wordt meegewogen. Een recent voorbeeld Kapelweg 48, Heeze, laat zien dat voor de inwoners panden met een hoge cultuurhistorische (belevings)waarde belangrijk zijn en herkenbaar bewaard moeten blijven.
- een ondergrens vast te stellen waarboven een object de zogenoemde sterstatus verkrijgt. Die is namelijk niet in de regelgeving opgenomen. Deze laatste ziet alleen op de grens tussen wel of geen monument (3,5 punt).

De Erfgoedcommissie spreekt af om van enkele (bijvoorbeeld vijf) op handen zijnde waarderingen in Cranendonk zowel te verrichten op basis van de bestaande methodiek (matrix) als de nieuwe erfgoedmeetlat. Daarna kunnen beide bovenstaande vraagpunten op basis van de vergelijking nader worden ingevuld.

Actie:

- *Dhr. T. van Cranenbroek stemt met mevr. M. Claus af dat de opdracht voor bureau Hüsken in vijf gevallen zowel plaatsvindt obv de matrix als de erfgoedmeetlat of dat het waarden goed doorkomt volgens het oude en de nieuwe meetlat.*

4.d. Verhouding planologie en erfgoed

Dit agendapunt zal worden ingebracht in het komende overleg met de nieuwe portefeuillehouders erfgoed van de drie A2-gemeenten.

Actie:

- *Mevr. D. Souwen zet dit op agenda volgende erfgoed commissie vergadering;*
- *Op agenda voor het overleg met nieuwe portefeuillehouder (actie voor?).*

4.e. Uitwerken duurzaamheidsrapport

Zie hetgeen vermeld onder punt 2 van dit verslag.

Actie:

- *Mevr. D. Souwen zet dit op agenda volgende erfgoed commissie vergadering.*

4.f. Hoofdstraat 78, Budel-Dorplein

Het betreft een rijksmonument. Er is om een aanvulling van de (verbouw/renovatie-)plannen gevraagd maar de architect heeft aangegeven dit niet nodig te vinden. Er zijn binnen al werkzaamheden uitgevoerd. Bestaande detaillering ontbreekt bij de aangeleverde stukken. Er is geen bouwhistorische opname. Het is verstandig dat de erfgoedcommissie het pand gaat bezichtigen. Let bij het bezichtigen op de vloeren, kozijnen, raamprofielen, draaikiep-ramen i.p.v. schuif- en draairamen.

Actie:

- *Mevr. D. Souwen probeert contact te leggen met de architect/eigenaar indien contact gegevens beschikbaar zijn. Indien dit niet het geval is zal mevr. Souwen, mevr. M. Claus informeren en zal mevr. M. Claus de afspraak inplannen;*
- *Een afspraak inplannen met de architect/eigenaar en de commissieleden, om het pand te bezichtigen. Bij voorkeur op korte termijn. Vanuit de commissie zal iedereen aansluiten die in de gelegenheid is. Eventuele mogelijkheid: 1 juni 2022 om 09:30u-10:30u in de ochtend. Dan zijn dhr. T. van Cranenbroek en dhr. N. Drijvers aanwezig.*

4.g. Hugten 5, Maarheeze

Dhr. T. Cranenbroek heeft hierover nog geen vervolg gehoord. Het pand heeft een sterstatus volgens de cultuurhistorische waarde kaart maar het is nooit beschreven. Er is een bezichtiging geweest met de gemeente Cranendonck en de provincie. Er zijn nog geen initiatieven vanuit de gemeente. De gemeenteraad heeft er wel over geoordeeld. Er is op voorhand al een akkoord gegeven op de bestemmingsplanwijziging, echter nog niet op alle aspecten. Het pand staat op de lijst van uit te brengen waarderingen door Bureau Hüsken. Blijft op de agenda voor de volgende vergadering.

Actie:

- *Mevr. D. Souwen zet dit op agenda volgende erfgoed commissie vergadering.*

4.h. Bezichtiging beschermd dorpsgezicht fabrieksdorp Budel-Dorplein

Afgesproken wordt om een afspraak in te plannen voor alle erfgoedcommissieleden, Montana Claus en enkele plantoetsers.

Actie:

- *Dhr. T. van Cranenbroek zal een voorstel doen om een afspraak in te plannen met alle commissieleden, mevr. M. Claus en enkele plantoetsers. Bij voorkeur een afspraak in juli inplannen.*

4.i. Stand van zaken waardering 126 panden CHW-lijst, Cranendonk

Dit onderdeel van de agenda gaat naar actie lijst. Dhr. T. van Cranenbroek geeft de panden door die op de actielijst komen.

Actie:

- *Dhr. T. van Cranenbroek zal de panden die op de actielijst dienen te komen doorgeven aan mevr. D. Souwen;*
- *Mevr. D. Souwen zal de panden toevoegen aan de actielijst.*

4.j. Balken Mgr. Smetsstraat, Valkenswaard

Tijdens een eerder overleg met architect is er afgesproken dat de spanten visueel worden hergebruikt. Dit overleg was een vooroverleg en graag ziet de commissie het definitieve plan. Daarom hiervan een steeds terugkerend stavaza-punt op agenda maken.

Actie:

- *Mevr. D. Souwen zet dit op agenda volgende erfgoed commissie vergadering (t.b.v. stavaza).*

4.k. Verbouwing Antoniuskerk

Geen opmerkingen. Ook hiervan een steeds terugkerend stavaza-punt op agenda maken.

Actie:

- Mevr. D. Souwen zet dit op agenda volgende erfgoed commissie vergadering (t.b.v. stavaza).

4.l. Uitgebrachte adviezen in Welstandscommissie

Afgesproken wordt om de adviezen op agenda te zetten, indien qua tijdsplanning mogelijk dan wel deze aan de erfgoedleden te mailen voor een reactie per ommegaande. Dhr. N. Drijvers mailt adviezen naar mevr. D. Souwen en mevr. D. Souwen zet deze in het verslag.

Actie:

- Dhr. N. Drijvers mailt eerder uitgegeven adviezen, van d.d. 15-3-22 t/m 24-5-22, aan mevr. D. Souwen van "alle" gemeenten;
- Mevr. D. Souwen zet deze in **dit** verslag (reeds gebeurd zie zie punt 4.l.).
- Voor de volgende erfgoed vergaderingen mailen dhr. W. Kreike en mevr. M. Claus alle uitgegeven adviezen aan Mevr. D. Souwen zodat deze op de volgende agenda kunnen gezet worden.
- Mevr. D. Souwen zal voor de volgende vergadering de aangeleverde adviezen in de agenda opnemen.

4.l.a. Presentatie Mariakerk Valkenswaard d.d. 26-4-2022

Namens erfgoedcommissie aanwezig: Henk van Mierlo, Maikel Niël, Niels Drijvers.

Door de architect (Marco Notten en Thomas Bedaux) wordt de laatste stand van zaken van het plan toegelicht. Hierbij wordt gefocust op de wijzigingen ten opzichte van de eerdere presentatie (plan 4-2021). Een aantal notities / aandachtspunten / vragen:

- Parkeren zal grotendeels op het plein plaatsvinden, hier zal ook groen worden toegevoegd volgens referentie (plein Milaan). De commissie ziet hier graag de verbetering van het bestaande plein zoals voorgesteld. Overigens is de ondergrond van het plein op een klein stukje nabij de ingang van de kerk na, eigendom van de gemeente Valkenswaard.
- Vanuit de stedenbouwkundige van de gemeente wordt gevraagd om de bestaande bomen langs de tuinmuur te handhaven. Heeft dit gevolgen voor de patiowoningen?
- Te slopen gebouw is als ontmoetingsruimte gebruikt. Maar het maakt wel onderdeel uit van oorspronkelijke kerk-complex. Is flink aangetast. Metselwerk en dak is nog oorspronkelijk. Hiervoor in de plaats komt een 1-laags gebouw met kap, conform referentie uit Hilvarenbeek. Gepland zijn 3 woningen met patio, seniorenwoning met logeerkamer op verdieping. De commissie vraagt om te onderzoeken of er meer aansluiting gevonden kan worden bij het bestaande complex, door bijvoorbeeld de gevel en dak (deels?) te handhaven, de kenmerken ervan - inclusief materiaalgebruik - door te voeren in het nieuwe ontwerp of door ook hier het tuinmuur-concept te gebruiken.
- Oude pastorie blijft intact. Pastorie wordt gesplitst in 2 woningen. Binnen bestaande gevels. Binnen is het nu armoedig. Bij aansluiting naar kerk worden later toegevoegde delen verwijderd. Beeld blijft gehandhaafd, gevel wordt gerestaureerd. Reynaers SL 38 als vervanging voor stalen ramen. Eventueel pastorie nog als groepswoning te gebruiken.
- Middenschip:
 - o 1 zijde gevel handhaven en vrijspelen. Hierdoor ruimtelijkheid ervaren. Aan 1 zijde hierdoor grote ingreep. Metselwerk toevoegingen als bestaand, aansluiten op bestaande structuur steunberen.
 - o Gemeenschappelijke functie vanuit oorspronkelijke gedachte van de kerk? Ontmoetingsruimte. Dit is voor de erfgoedcommissie van groot belang.
 - o Kapelfunctie blijft behouden. Openbaar toegankelijk.
 - o Nieuwe structuur van extra penanten met balkons en puien in oorspronkelijke gevel. Is nog hybride, principe wordt omarmd, verdere uitwerking nodig.
 - o Oude draagstructuur kerk blijft overeind.
 - o Referentie Vredeskerk Tilburg: robuuste sfeer, houten delen. De commissie vind dit goed voorstelbaar.

- o Glas (glas-in-lood, helder) vervangen door helder glas. De commissie kan dit principe aan de zuidzijde voorstellen, maar zou ook de mogelijkheid in willen brengen om donkere delen van het glad aan de noordzijde te vervangen door vrijkomende lichtere glasdelen van de zuidzijde. Nadere uitwerking wordt gevraagd.
- Vleugel en sacristie conform eerdere plannen. Glas-in-lood in sacristie in principe handhaven.
- De ontwikkelaar zal een bezoek aan de kerk inplannen met de commissie en leden van de kerkcommissie Mariakerk.
- Ingrep in zuidzijde van het dak van de vleugel aan de westzijde is in principe akkoord, wel verdere uitwerking hiervan nodig.
- Steeds 1 grote ingrep, om daarmee veel mogelijk te maken en te voorkomen dat er veel kleine ingrepen nodig zijn.
- Inscriptie oostzijde blijft gehandhaafd.
- De commissie kan zich vinden in de voorgestelde plannen, met in acht name van de hierboven genoemde aandachtspunten/vragen. Bij de verdere uitwerking vraagt de commissie ook aandacht voor de integratie van techniek en installaties. Ook een plan van aanpak voor wat betreft de restauratie van de bestaande gebouwen wordt gevraagd.

4.1.b. Nieuwbouw restaurant / hotel Kapelstraat 48 te Heeze d.d. 4-5-22.

Naar aanleiding van enkele aan de erfgoedcommissie gerichte brieven en verzoeken om het pand aan de Kapelstraat 48 te Heeze aan te wijzen als beschermd gemeentelijk monument zijn de verzoeken en het plan vandaag in de erfgoedcommissie besproken.

De normale procedure bij een verzoek om aanwijzing is het laten uitvoeren van een analyse/quickscan door Bureau Hüsken, een en ander volgens de erfgoedmeetlat, hetgeen een uniforme en consistente procedure bevordert.

De verwachting van de Erfgoedcommissie is dat pand Kapelstraat 48 wellicht niet hoog genoeg scoort om voor gemeentelijk monument in aanmerking te komen, maar dat er echter een hoge (sociaal-culturele historische waarde aanwezig is door de langdurige aanwezigheid van een hotel c.q. schilderskolonie op deze plek. De ervaring leert dat deze belevingswaarde relatief onderbelicht is in de erfgoedmeetlat, waardoor dit mogelijk niet zal zorgen voor een voldoende hoge score als monument. Echter is ook de verwachting van de commissie dat er in het interieur (hoewel dat meestal geen deel uitmaakt van de analyse) bouwhistorisch een erg interessant verhaal te ontdekken valt. Dit zou ook bij de bezwaarmakers basis van het verzet kunnen zijn.

De Erfgoedcommissie is tot dusverre op geen enkele wijze betrokken geweest bij de planontwikkeling. Bestudering van het pand en het nieuwe plan heeft vanuit het oogpunt van erfgoed gezien heden echter tot een aantal belangrijke aandachtspunten geleid.

Allereerst vraagt de strategische ligging in het cultuurhistorische lint naast de rijksmonumentale kerk en tegenover de ingang naar het kasteel om een kritische houding en uiteraard een hoogwaardig plan.

Het verhaal van deze plek is daarnaast enorm belangrijk. Dit is ook duidelijk door de grote mate van verzet uit de maatschappij. Hoewel dit niet direct in de fysiek van het pand is gevat, is de belevingswaarde een erg belangrijke factor in deze. Architectonisch is er in de loop der tijd veel vernieuwd. Centrale vraag is hoe het (blijkens de vele reacties uit de maatschappij nog steeds aanwezige) cultuurhistorische verhaal van het gebouw en de beleving / gevoelswaarde van de plek behouden blijft in het nieuwe ontwerp.

In de procedure lijkt de factor cultuurhistorie zeer onderbelicht te zijn. Niet alleen als het gaat over eventueel behoud van (delen van) het gebouw, maar ook in de welstandsbeoordeling (inbedden in cultuurhistorische lint en relatie met kerkje) en zeker ook stedenbouwkundig over de nu geplande bouwmassa van ruim 11m hoogte terwijl het vigerende bestemmingsplan een maximale hoogte van 8 meter toelaat. Dit zorgt in de ogen van de erfgoedcommissie namelijk voor een groot conflict met het naastgelegen rijksmonument. Zo zal het kerkje duidelijk minder zichtbaar worden en in de hiërarchie het duidelijk gaan verliezen van het nieuw geplande volume met steile en afgeknotte kap. Een tekening van het pand ingebed in het straatbeeld zal duidelijk maken dat de rijksmonumentale kerk niet voldoende beschermd wordt door de vergroting van de bouwmassa. De vergroting / verhoging van de bouwmassa zorgt daarnaast voor een ongewenst precedent. Het kleinschalige karakter van het cultuurhistorische dorpslint dreigt verloren te gaan. Het huidige plan betekent een directe aantasting van de

cultuurhistorische waarden van de naastgelegen rijksmonumentale kerk en het historische dorpslint.

De erfgoedcommissie ziet gelet op het bovenstaande graag de volgende acties:

- Update over de exacte status van de planvorming. Wordt er door middel van een kruimelgevallenregeling afgeweken van het bestemmingsplan? Welke afwijkingen van het vigerende bestemmingsplan zijn er? De commissie denkt hierbij aan de goot- en nokhoogte van 6-8 meter en de grootte van het bouwblok. Wat waren hierbij de overwegingen? In hoeverre is cultuurhistorie hier serieus onderwerp van gesprek geweest? Hoe wordt het parkeren opgelost?
- Een Quickscan van het bestaande pand door bureau Hüsken om de cultuurhistorische waarde te bepalen en in ieder geval deze waarden te documenteren.
- Overleg met initiatiefnemer aangaan om dit te bespreken? Maatschappelijk probleem is er overduidelijk. 2500 handtekeningen... De commissie lijkt het goed om de gemeente en de ontwikkelaar de kans te bieden om het plan beter te maken door de factor cultuurhistorie in het plan in te bedden. En hiermee trachten draagvlak te creëren onder de bezwaarmakers.
- De erfgoedcommissie wil erg graag in persoonlijk overleg met het college dit advies toelichten, gelet op de maatschappelijke onrust en op de verstrekkende gevolgen van dit plan voor het cultuurhistorische lint van Heeze.

4.1.c. Verbouw/splitsen Leenderweg 26 te Valkenswaard d.d. 28-4-22

Door de commissie is (in de persoon van Niels Drijvers) samen met de architect een bezoek gebracht aan het pand. Ter plaatse is beoordeeld in hoeverre de plannen invloed hebben op de aanwezige monumentale onderdelen. Gebleken is dat er weliswaar monumentale onderdelen in het interieur aanwezig zijn, dat de benodigde aanpassingen echter hierop zeer beperkt invloed hebben.

Afgesproken is met de architect dat er voor een aantal onderdelen/ingrepen verder uitgewerkte tekeningen volgen. Hierbij zijn te noemen:

- Lambriserings en hierin opgenomen kozijnen met architraven en aanpassingen hierop.
- Binnendeuren en schuifdeuren.
- De trap naar de verdiepingen, wat blijft hiervan bestaan gelet op de splitsing van het pand in 4 appartementen?
- Verdiepingsvloer, brandwerendheid en de consequenties hiervan op de bestaande monumentale plafonds.
- Buitenkozijnen: isolerende maatregelen, eventuele aanpassingen.
- Open haarden.
- Installaties en hun integratie in het bestaande pand.

De plannen voor het verbouwen van de villa zijn zoals nu gepresenteerd in de basis prima voorstelbaar. De erfgoedcommissie ziet graag een uitgewerkt plan tegemoet.

4.1.d. Wijziging gemeentelijk monument Emmerikstraat 31 te Heeze d.d. 1-4-22.

Beoordeeld is de aanvraag om het bestaande monument te wijzigen, door het vergroten van de bestaande dakkapel en toevoegen van extra dakramen en een dakkapel en zonnepanelen, een en ander zoals weergegeven op de ingediende documenten.

Het wijzigen van de bestaande dakkapel op het voorgeveldakvlak is voorstelbaar, mits de detaillering en materialisering passend wordt uitgevoerd.

Het toevoegen van de dakramen in het voorgeveldakvlak is in de basis voorstelbaar, mits hier gebruik gemaakt wordt van kleine, verticaal gerichte dakramen.

Het toevoegen van de zonnepanelen op het achterdakvlak is niet voorstelbaar, aangezien dit dakvlak ook zichtbaar is vanuit het openbaar gebied.

De dakkapel op het achterdakvlak is niet voorstelbaar, aangezien deze te breed is (maximaal 3m) en geen afstand tot de goot (tenminste 50cm) heeft. De dakkapel is niet in verhouding tot het dakvlak en verstoort het monument.

De erfgoedcommissie houdt het plan aan in afwachting van de wijzigingen aan het plan en de gevraagde detaillering en materialisering.

4.l.e. Wijziging gemeentelijk monument Emmerikstraat 31 te Heeze d.d. 12-5-22.

Beoordeeld is de op het eerdere advies aangepaste aanvraag om het bestaande monument te wijzigen, door het vergroten van de bestaande dakkapel en toevoegen van extra dakramen en twee dakkapellen, een en ander zoals weergegeven op de ingediende documenten.

Het wijzigen van de bestaande dakkapel op het voorgeveldakvlak is voorstelbaar, mits de detaillering en materialisering passend wordt uitgevoerd.

Het toevoegen van de dakramen in het voorgeveldakvlak is voorstelbaar, nu hier gebruik gemaakt wordt van kleine, verticaal gerichte dakramen.

Het toevoegen van de zonnepanelen op het achterdakvlak is niet voorstelbaar, aangezien dit dakvlak ook zichtbaar is vanuit het openbaar gebied. Dit staat nu nog als optie op de tekening vermeld.

De twee relatief kleine dakkapellen op het achterdakvlak zijn voorstelbaar nu de totale breedte duidelijk beperkt is. De zonwerende beglazing is niet akkoord, tenzij deze niet spiegelend wordt uitgevoerd.

De erfgoedcommissie gaat in principe akkoord met de plannen in afwachting van de gevraagde detaillering en materialisering.

4.m. Oostrikkerdijk 1, Heeze

Zie punt 3.b. (spreekrecht).

4.n. Kapelstraat 48, Heeze Leende

Zie punt 4.l.b..

4.o. Update Erfgoedbeleid Cranendonk

Er zijn reacties gekomen op de conceptnota. Het heeft evenals de nota m.b.t. Valkenswaard een zwaar archeologisch gehalte. Het is ook van belang dat datgene wat op papier staat ook daadwerkelijk wordt geïmplementeerd. Dit laatste kan worden geagendeerd voor het overleg met de portefeuillehouders dit najaar.

Actie:

- *Op agenda voor het overleg met nieuwe portefeuillehouder (actie voor?).*
- *T. van Cranenbroek reageert richting mevr. M. Claus en de heemkunde richting de gemeente Cranendonk.*

4.p. Stand van Zaken 217 panden van de “Hüskenlijst”

Reeds behandeld, zie punt 4.i..

4.q. Stand van Zaken 126 panden van de “CHW-lijst-2017”

Reeds behandeld, zie punt 4.i..

4.r. Verrommeling beschermd dorpsgezicht te Budel-Dorplein

Reeds behandeld, zie punt 4.h..

4.s. Behoud molen Janzona, Cranendonk

Voor de commissie gebeurt hier nog niets. Dhr. van Cranenbroek wil eigenaar ondersteunt de huidige eigenaar om tot een oplossing te komen. Hij zal daarbij in acht nemen dat hij moet voorkomen te handelen als lid van de Erfgoedcommissie. Dhr. van Cranenbroek gaat advies inwinnen hoe e.e.a. ander is geregeld in een gelijksoortig geval in Borkel en Schaft..

4.t. Aankondiging vergaderingen Erfgoedcommissie in weekbladen en websites

Ambtelijke ondersteuning afstemmen hoe iedere gemeente het aankondigt dat deze vergadering plaatsvindt. De Erfgoedcommissie adviseert om dit te uniformeren voor de drie A2-gemeenten.

Actie:

- *Mevr. M. Claus, dhr. W. Kreike en mevr. D. Souwen nemen onderling contact met elkaar op en stemmen dit onderling af.*

4.u. Hoofdstraat 78 Budel-Dorplein

Reeds behandeld, zie punt 4.f..

4.v. Leenderweg 26, Valkenswaard

Uitgegeven advies bekeken en commissie blijft bij standpunt.

Datum advies: 21-4-22.

Naar aanleiding van uw adviesaanvraag deelt de commissie u mede dat naar haar mening het bovenvermelde plan VOLDOET aan redelijke eisen van welstand MITS de nog resterende bezwaren worden weggenomen.

Het plan ligt in het gebied dat in de Welstandsnota omschreven is als: "Thematische bouw". Het plan is getoetst aan de criteria behorende bij dit welstandsgebied en het hiervoor vastgestelde welstandsniveau "regulier".

Motivering: De commissie acht het plan op hoofdlijnen voorspelbaar maar adviseert om deplint in de zijgevel uit te voeren in metselwerk in plaats van stucwerk zoals nu wordt aangegeven.

Verder ziet de commissie nog de toe te passen metselsteen tegemoet voor een definitief akkoord.

4.w. Markt 14, Valkenswaard

Uitgegeven advies terzake terrasoverkapping bekeken en commissie blijft bij standpunt.

Advies: Realiseren winterterras Markt 14 te Valkenswaard d.d. 21-4-22.

Naar aanleiding van uw adviesaanvraag deelt de commissie u mede dat naar haar mening het bovenvermelde plan strijdig is met de criteria die aan het plan moeten worden gesteld. Het plan VOLDOET NIET aan redelijke eisen van welstand.

Het plan ligt in het gebied dat in de Welstandsnota omschreven is als: "Centrum gebied". Het plan is getoetst aan de criteria behorende bij dit welstandsgebied en het hiervoor vastgestelde welstandsniveau "bijzonder".

Het pand is aangewezen als een gemeentelijk monument.

Motivering: Het plan betreft de plaatsing van een winterterras voor een gemeentelijk monument op de hoek van de Markt en Eindhovenseweg.

De commissie heeft ernstige bezwaren tegen de plaatsing van een winterterras voor het monument en ziet een bouwwerk voor het monument als ruimtelijk ongewenst. Het winterterras zorgt ervoor dat het gevelbeeld van het monument te zeer wordt aangetast. De achterliggende gevel wordt aan het zicht onttrokken en daarmee ook de afleesbaarheid van de geleding in de gevel.

Ook de kleurstelling en ontwerp van het plan acht de commissie niet passend. Door de toepassing van een witte kleurstelling steekt het terras af ten opzichte van het monument. De toepassing van een donkere kleurstelling ziet de commissie niet als een oplossingsrichting, omdat hiermee het bezwaar op de leesbaarheid van de gevel niet mee wordt weg genomen.

4.x. Dorpstraat 154, Borkel en Schaft

Uitgegeven advies bekeken en commissie blijft bij standpunt.

Advies: Gedeeltelijk herbouw woning te Borkel d.d. 3-5-22.

Naar aanleiding van uw adviesaanvraag is bovengenoemd plan voorgelegd aan de Geïntegreerde commissie Welstand-Monumenten. De commissie adviseert positief onder voorwaarden.

Het plan ligt in het gebied dat in de Welstandsnota omschreven is als: "Historische dorpsgebieden". Het plan is getoetst aan de criteria behorende bij dit welstandsgebied en het hiervoor vastgestelde welstandsniveau "bijzonder".

De architect is aanwezig om het plan toe te lichten.

De locatie is enige tijd geleden bezocht door de monument deskundige, de architect en de aanvrager. Het pand heeft de status cultuurhistorisch waardevol. Tijdens het bezoek is geconstateerd dat de voorgevel van het woongedeelte van de woonboerderij behouden moet blijven. De rest van het pand heeft geen waarde of is in dermate slechte toestand dat deze vervangen moet worden. Deze delen zullen dan ook herbouwd worden.

Op hoofdlijnen roept het plan geen bezwaren op.

In de uitvoering zullen de juiste technieken (schoonmaken van bestaande gevel en patineren van de nieuwe gevel) moeten worden toegepast om van de bestaande gevel en de nieuwe

gevels een geheel te maken.

De commissie adviseert nader te kijken naar het raam hoog in de voorgevel van het bijgebouw. Deze is te groter dan gebruikelijk bij vrijstaande bijgebouwen bij woonboerderijen en staat te dicht bij de dakranden.

De commissie ziet een nader uitgewerkt plan vol belangstelling tegemoet.

4.y. Mgr. Smetsstraat 29, Dommelen

Uitgegeven advies bekeken, is een sterstatus pand. Commissie vindt het jammer dat de kopgevel een gewijzigde gevel indeling heeft in de nieuwe situatie.

Advies: Wijziging plan Mgr. Smetsstraat 29 te Dommelen d.d. 3-5-22.

Naar aanleiding van uw adviesaanvraag is bovengenoemd plan voorgelegd aan de Geïntegreerde commissie Welstand-Monumenten. De commissie adviseert positief onder voorwaarden.

Het plan ligt in het gebied dat in de Welstandsnota omschreven is als: "Thematische uitbreidingen". Het plan is getoetst aan de criteria behorende bij dit welstandsgebied en het hiervoor vastgestelde welstandsniveau "regulier".

De architect en de aanvragers zijn aanwezig om het plan toe te lichten.

De situatie in het plan is gewijzigd. De aanvragers hebben het gehele perceel aangekocht en gaan er een generatiewoning van maken. Dit heeft tot gevolg dat er aanpassingen noodzakelijk zijn het woonprogramma. Deze aanpassingen zijn zowel intern alsook extern. Extern is de glazen verbindingstrook meer naar links geschoven. De rechter hoek is nu bij de woning betrokken en geen terras meer. Tevens zal de tuinrichting aangepast worden. Intern hebben de veranderingen alleen betrekking op het niet monumentale gedeelte van het plan.

Op hoofdlijnen voldoen de voorgestelde wijzigingen.

Voorwaarde bij de wijzigingen blijft het terugbrengen van de bestaande spanten zoveel mogelijk op de oorspronkelijke plek. Indien de oorspronkelijke spanten niet geschikt meer zijn om een constructieve functie te vervullen moeten zijn decoratief toegepast worden. De plaatsing en verschijningsvorm zal zo dicht mogelijk bij het verleden moeten liggen. In het overleg komt ter sprake dat de plaatsing van twee spanten in de ontmoetingsruimte de beste ontwerp oplossing bied. In deze ruimte is er de mogelijkheid constructief gezien geen nieuwe spanten toe te passen en kan op de oorspronkelijke plek twee keer een bestaand pand teruggeplaatst worden.

De commissie ziet een nader uitgewerkt plan vol belangstelling tegemoet.

4.z. St. Antoniuskerk Eindhovenseweg 73 t/m 79a Valkenswaard

Stand van zaken besproken.

4.aa. Mariakerk, Valkenswaard

Stand van zaken besproken.

Actie:

- *De commissie heeft op maandag 27-6-22 om 11uur een afspraak op locatie.*

4.bb. **Aktiepuntenlijst na 24 mei 2022**

Actiepuntenlijst		
	Planning	Status
<i>Valkenswaard</i>		
<p>Aanwijzen objecten tot gemeentelijke monumenten. Het zijn de volgende objecten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Markt 11-11A 2. Maastrichterweg 21 3. Markt 66 4. Meerstraat 6 5. Meerstraat 8 6. Kapellerpad 8 7. Luikerweg 54 8. Eindhovenseweg 73 9. Dommelseweg 13-17d (Vergadering 15 maart en 24 mei 2022) 10. Dorpsstraat 46-48a (Vergadering 15 maart en 24 mei 2022) <p>Toekennen sterstatus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Molenstraat 211 (Vergadering 23 november 2021) 	2022	Is tot monument verklaard
Aanwijzen kleine monumenten, kunst en gedenktekens	2022	Loopt
Aanwijzen objecten en graven kerkhof Borkel	2022	Loopt
Selecteren objecten wederopbouw	2022	Selectie opstarten.
Opvragen matrix Karel Mollenstraat Zuid 44A-46	2022	In de wacht ivm ontwikkeling
Project panden aan de Eindhovenseweg (winkelstraat)	2022	Wachten op reactie stedenbouwkundige.
Onderzoek om de 1 ^e steen St. Jozefkerk te herplaatsen in het plantsoen (Willibrorduslaan, Valkenswaard) waar de kerk heeft gestaan.	2022	
De locatie van het eerste Valkenswaardse raadhuis zichtbaar maken in bestrating van het marktplein.		
In gang zetten vervolgproces Dommelseweg 13-17d (Verg. 24 mei 2022) en nagaan stand van zaken	per direct	Denise
Op elke vergadering stand van zaken weergeven van: <ul style="list-style-type: none"> - Karel Mollenstraat Zuid 44a-46 - Mariakerk - Antoniuskerk - Eindhovenseweg (gedeelt Markt-Valkenierstraat) 	Doorlopend	Denise

- Dommelseweg 13-17d - Kromstraat 10-12 (BS De Pionier) - Mgr. Smetsstraat 29		
Heeze – Leende		
Inventarisatie objecten wederopbouwperiode	2022	
Inventarisatie zandpaden	2022	
Cranendonck		
20 nieuwe panden (lijst volgt nog via dhr. T. van Cranenbroek)		
Inventarisatie objecten Wederopbouwperiode	2022	
Aanwijzen kleine monumenten, kunst en gedenktekens	2022	
Inventarisatie zandpaden	2022	
Herzien Erfgoedbeleid	2022	Loopt

Alle drie A2-gemeenten		
Implementeren memo (Afspraak adviezen erfgoed 2022 d.d. 5 februari 2022)		
Uitwerking duurzaamheidsrapport (vergadering 24 mei 2022)	2022	
Acties die zijn opgenomen in het verslag		Leden erfgoedcommissie en ambtelijk ondersteuners
Vergadering voor overleg met nieuwe portefeuillehouders inplannen in september/oktober 2022 Bespreekpunten - Verhouding planologie en erfgoed - Uitvoering implementatie nota Erfgoedbeleid - ter beschikkingstaande capaciteit voor erfgoed/ uitvoering actiepunten Erfgoedcommissie	2022	Ambtelijk ondersteuners

4.v. Rondvraag

4.v.1 Dommelseweg 13-17d.

Er zou al sprake zijn van sloopwerkzaamheden terwijl de sloopvergunning nog 'on hold' staat. Gevraagd wordt naar de status van e.e.a. mev. D. Souwen licht de mogelijkheden ter zake van vergunningsvrij slopen toe.

De commissie vraagt de ambtelijk ondersteuner om de portefeuillehouder te adviseren om het stappenplan van Marco Antonis dat door de Erfgoedcommissie is geagendeerd en waarvan de sloopwerkzaamheden onderdeel uitmaken, ter hand te nemen en in gang te zetten en daarnaast na te gaan of er al activiteiten zijn ondernomen die daarop vooruit lopen. Commissie adviseert om dit voor te leggen bij handhaving en/of de portefeuillehouder.

4.v.2 Kerk Budel-Dorplein

Kerk in Budeldorpsplein waarvoor de Kuijperstichting heeft gevraagd om deze tot monument te verklaren. De eigenaresse voelde daar niks voor. Hoe wordt daar bij andere gemeente mee omgegaan. In Valkenswaard wordt het voorgelegd aan de college en dan krijgt het een bescherming. Nadat het een bescherming heeft gekregen kan er nog bezwaren worden indienen. In Heeze-Leende gaat met vooralsnog uit van vrijwilligheid.

4.v.3 Vergaderfrequentie

Is het voldoende om deze erfgoedcommissie vergadering om de twee maanden te houden?

Wellicht is het mogelijk om deze vergadering volgend jaar om de 6 weken te plannen? Voor dit jaar zo houden. Echter in het najaar in oktober een extra vergadering inplannen.

Actie:

- *Mevr. D. Souwen een vergadering inplannen in oktober a.s..*